

Governar la cultura: límits estructurals del model català

Publicat per [Interacció](#) [1] el 14/02/2018 - 15:03 | Última modificació: 13/04/2026 - 15:10

Les polítiques culturals a Catalunya han viscut en les darreres dècades una paradoxa persistent. D'una banda, la cultura ha guanyat centralitat social, econòmica i simbòlica com mai abans. De l'altra, s'ha instal·lat una sensació recurrent de crisi, de desgast del model i de manca d'horitzó compartit. El llibre de Rius Ulldemolins, Martínez Illa i Martín Zamorano proposa una hipòtesi clara per entendre aquesta tensió: el problema no és tant la cultura com la manera com s'ha governat.

El punt de partida és un balanç de llarg recorregut.

Des de la recuperació de l'autogovern als anys vuitanta, Catalunya ha construït un sistema cultural complex, amb múltiples actors institucionals i una combinació d'iniciativa pública, privada i associativa. Aquesta trajectòria ha permès assolir nivells de despesa i desenvolupament comparables als d'altres contextos europeus. Tanmateix, aquest creixement no s'ha traduït necessàriament en una consolidació d'un model sòlid orientat al valor públic.

La clau de lectura que proposen els autors és la governança. Segons el seu diagnòstic, molts dels bloquejos del sistema cultural català tenen a veure amb una manca d'articulació entre administracions, institucions i sectors culturals, així com amb l'absència de consensos estratègics a llarg termini. Aquesta fragmentació s'ha combinat sovint amb dinàmiques clientelars, rivalitats entre elits i una orientació a curt termini que ha dificultat la construcció d'un projecte cultural compartit.

El resultat ha estat, en molts casos, una política cultural més reactiva que estructural. Els autors assenyalen la tendència a invertir recursos en grans equipaments o esdeveniments sense una base sòlida de participació i drets culturals, així com la dificultat per generar impactes sostinguts en el temps. La metàfora dels "elefants blancs" sintetitza bé aquesta dinàmica: grans projectes visibles que no sempre es tradueixen en una infraestructura cultural robusta.

El llibre també qüestiona algunes lectures dominants. D'una banda, rebutja reduir la política cultural a un instrument de construcció nacional, tot i reconèixer-ne la importància. De l'altra, adverteix del risc de convertir-la en un simple espai de debat ideològic desconnectat de les seves condicions institucionals i operatives. La política cultural és alhora un camp de significats i un sistema d'acció pública, i aquesta doble dimensió no es pot separar sense perdre capacitat d'anàlisi.

En aquest context, la governança es planteja com un marc necessari per repensar l'acció pública. Això implica reconèixer els límits de l'administració, incorporar actors diversos en la presa de decisions i articular millor els diferents nivells institucionals. També vol dir assumir que la cultura no es pot gestionar només des de la lògica sectorial, sinó com un bé comú que requereix coordinació, participació i orientació a llarg termini.

El llibre no ofereix receptes simples, però sí una idea de fons: sense una governança més sòlida, la cultura difícilment podrà consolidar-se com a política pública amb capacitat transformadora. I això obre una pregunta que travessa tot el text: fins a quin punt estem disposats a revisar les formes de decisió i les relacions de poder que han estructurat la política cultural fins ara?

Joaquim Rius Ulldemolins, Santi Martínez Illa i Mariano Martín Zamorano | Fundació Josep Irla

[Governança cultural, identitat i territori. Polítiques culturals a Catalunya, 1980-2016](#) [2]

Categories: Llibre

Categories: Recursos i publicacions

Etiquetes: governança cultural

Etiquetes: polítiques culturals

Etiquetes: valor públic de la cultura

- [3]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/2018/governanca-cultural-catalunya>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] <http://http://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/governanca-cultural.pdf>

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/7445>